

Er vloeide uit die Amerikaanse vindingrijkheid nog een specifiek gevolg voort dat de Amerikanen een formidabele voorsprong op de Japanners gaf: zij hadden enkele belangrijke Japanse codes gebroken – wij maakten daar al melding van, toen wij de Slag in de Koraalzee en de Slag bij Midway beschreven.¹

In 1925 waren de Amerikanen begonnen met het opvangen van Japanse codetelegrammen; dat geschiedde van Goeam af. Spoedig kwamen er meer opvangposten. Zij leverden teksten af die uiteraard vertaald moesten worden – regelmatig werd een vijftiental officieren (zes van het leger, acht van de marine, één van het *Marine Corps*) bij de ambassade in Tokio gedetacheerd om er de Japanse taal te leren. De meesten hunner werden na terugkeer geplaatst bij de *Signal Intelligence Service* die in '29 werd opgericht. Een jaar later begonnen de Japanners codeermachines te gebruiken waarvan voortdurend betere types werden vervaardigd. Daarbij maakten zij in '39 een ernstige fout: berichten die zij doorgaven op de modernste machines waarmee het verkeer met de diplomatieke posten onderhouden werd (*Purple* – betere machines dan de *Enigma*-apparaten die de Duitsers gebruikten), gaven zij óók door op oudere machines welke berichten door de Amerikanen al meegelezen konden worden. Dezen waren na ruim een jaar in staat, de werkwijze van de *Purple*-machines te doorgronden. Eind september '40 lukte het voor het eerst een met een *Purple*-machine doorgeseinde tekst volledig te decoderen en in '41 konden Buitenlandse Zaken in Tokio en de Japanse ambassade in Washington geen geheim telegram aan elkaar toezenden dat niet binnen weinige uren gedecodeerd aan Roosevelt en *Secretary of State* Cordell Hull werd voorgelegd.

Het *Signal Intelligence*-bedrijf (leger en vloot hadden hun eigen dienst) breidde zich voortdurend uit. Er kwamen meer en meer opvangposten en men ging, o.m. in Londen en in New Delhi, samenwerken met de Britten. Het systeem dat de Britten hadden opgebouwd: dat informatie op grond van gedecodeerde telegrammen door speciale verbindingsoffi-

¹ De hier volgende paragraaf is gebaseerd op het in 1982 verschenen werk van de Britse historicus Ronald Lewin: *The other Ultra. Codes, ciphers and the defeat of Japan*, aangevuld met gegevens, door James Rusbridger gepubliceerd in het tijdschrift *Encounter*, mei 1985.